

Objaśnienia

Do składania raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami zobowiązane są podmioty publiczne, które zostały wymienione w art. 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2019 poz. 1696, z późn. zm.), zwanej dalej UzD, tj. w szczególności:

- 1) jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- 2) inne, niż określone w pkt 1, państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,
- 3) inne, niż określone w pkt 1, osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym niemających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli podmioty, o których mowa w tym przepisie oraz w pkt 1 i 2, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot:
 - a) finansują je w ponad 50% lub
 - b) posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub
 - c) sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub
 - d) mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego,
- 4) związki podmiotów, o których mowa w pkt 1 i 2, lub podmiotów, o których mowa w pkt 3.

Podmiot publiczny przekazuje (oraz publikuje na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej lub swojej stronie internetowej) raport o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami co 4 lata, najpóźniej do dnia 31 marca danego roku (art. 11 ustawy UzD). W niniejszym raporcie:

- w przypadku pytań o stan (np. dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej czy cyfrowej) należy udzielić odpowiedzi według stanu faktycznego na dzień 1 stycznia 2021 r.;
- w przypadku pytań o okres sprawozdawczy (np. o liczbę przyjętych wniosków o zapewnienie komunikacji w określonej formie osobom ze szczególnymi potrzebami lub o to, ile razy w okresie sprawozdawczym podmiot zapewniał dostęp alternatywny) należy udzielić odpowiedzi w odniesieniu do okresu od dnia wejścia w życie odpowiednich przepisów UzD (poza wyjątkami określonymi w art. 73 ustawy, UzD weszła w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia, tj. z dniem 20.09.2019 r.) do dnia 1 stycznia 2021 r.

Dział 1. Dostępność architektoniczna

W tym dziale należy uwzględnić wszystkie budynki, w których podmiot prowadzi podstawową działalność i/lub obsługę interesantów, w tym również te, w których wynajmuje powierzchnie. Wynajem budynku nie zwalnia z możliwości i obowiązku zastosowania ustawy UzD, ponieważ przepisy nakładają obowiązki na podmiot publiczny, a nie na zarządcę nieruchomości. Nie należy tu uwzględniać jedynie budynków, które nie są wykorzystywane do prowadzenia podstawowej działalności i/lub obsługi interesantów (np. budynki magazynowe, wolnostojące garaże, kotłownie, ośrodki wypoczynkowe oraz wszelkie inne budynki o charakterze jedynie technicznym i/lub pomocniczym).

Pyt. 1.

W tym pytaniu – na poziomie budynku – prosimy o odpowiedź rozstrzygającą („TAK” lub „NIE”) w zakresie tego, czy poziome i pionowe przestrzenie komunikacyjne budynku są wolne od barier; nie przewidujemy odpowiedzi pośrednich (np. „częściowo” lub „trudno powiedzieć”). Odpowiedź „TAK” oznacza tu, że poziome i pionowe przestrzenie komunikacyjne budynku umożliwiają osobom ze szczególnymi potrzebami dotarcie do wszystkich pomieszczeń budynku, w których prowadzona jest podstawowa działalność i/lub obsługa interesantów.

UzD w art. 2 definiuje barierę jako przeszkodę lub ograniczenie architektoniczne, cyfrowe lub informacyjno-komunikacyjne, które uniemożliwia lub utrudnia osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Barierami występującymi w przestrzeniach komunikacyjnych w budynkach mogą być na przykład:

- brak w budynku wind, mimo istnienia takiej potrzeby, lub istniejące windy niedostosowane dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- zbyt wąskie ciągi komunikacyjne poziome (korytarze) i/lub ciągi komunikacyjne pionowe (schody),
- występowanie w ciągach komunikacyjnych utrudniających poruszanie się progów, nierówności, przegród, filarów, stromych i/lub śliskich powierzchni itp.

Rozwiązaniami stosowanymi w celu eliminacji barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych w budynkach mogą być:

- uniwersalne projektowanie budynków – uwzględniające dostępność przestrzeni komunikacyjnych dla osób z ograniczeniami,
- racjonalne usprawnienia (np. likwidacja progów, schodków, przezeń i innych barier – poprzez przebudowę ciągów komunikacyjnych, instalacja w budynku wind dostosowanych dla osób z ograniczeniami, budowa podjazdów, instalacja systemów antypoślizgowych, systemów fakturowych oznaczeń nawierzchniowych),
- wykorzystanie odpowiednich urządzeń i środków technicznych, jak np. platformy pionowe i ukośne, schodołazy, podnośniki przyschodowe.

Pyt. 2.

Zastosowanie w budynku rozwiązań architektonicznych, środków technicznych lub urządzeń, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych może oznaczać, że:

- budynek został wybudowany zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, w sposób zapewniający osobom z ograniczeniami ww. dostęp,
- dokonano racjonalnych usprawnień i/lub wykorzystano urządzenia i środki techniczne, w celu umożliwienia ww. dostępu (eliminacja barier architektonicznych przestrzeni komunikacyjnych budynku, dostosowanie wejść do pomieszczeń i wnętrza pomieszczeń, w tym także łazienek i toalet, dla osób ze szczególnymi potrzebami itp.).

Pyt. 3.

Informacja na temat rozkładu pomieszczeń może być zapewniana w sposób:

- wizualny – np. w formie tablicy informacyjnej, planu, schematu, mapy, infokiosku, infomatu),
- dotykowy – np. w formie planu tyflograficznego, tyfłomapy, tablicy informacyjnej możliwej do czytania przez dotyk (np. pisanej alfabetem Braille’a), infokiosku lub infomatu dostosowanego do korzystania przez dotyk (np. z wykorzystaniem tzw. manipulatora),
- głosowy – np. z użyciem infokiosku, infomatu z informacją głosową lub przekazywana wchodzącym przez dyżurującego pracownika,
- inny – np. przez infokiosk lub infomat z informacją w języku migowym i/lub z informacją głosową wyposażony w pętlę indukcyjną.

Pyt. 5.

Zapewnianie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub uratowania w inny sposób obejmuje m.in.:

- informację o kierunkach i drogach ewakuacji w formie wizualnej (w tym np. oświetlenie dróg ewakuacji w formie listwy przypodłogowej zasilanej z niezależnego źródła), dotykowej (np. tyflograficzne plany ewakuacji) i głosowej (np. przez dźwiękowe systemy ostrzegawcze),
- pozbawione barier i/lub dostosowane dla osób ze szczególnymi potrzebami drogi ewakuacyjne, pokoje oczekiwania na ewakuację, punkty zbiórki, drzwi i przegrody ogniowe i przeciwdymowe, schodowe wózki ewakuacyjne itp.,
- procedury ewakuacyjne i przeszkolenie pracowników.

Dział 2. Dostępność cyfrowa

Pytania tego działu odnoszą się do zgodności prowadzonych przez podmiot stron internetowych i udostępnianych aplikacji mobilnych z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. 2019 poz. 848) – UdC.

Pyt. 1.

W tym pytaniu, zgodnie z warunkami technicznymi publikacji deklaracji dostępności oraz strukturą dokumentu elektronicznego deklaracji dostępności, w poszczególnych wierszach tabeli należy zamieścić:

- w kolumnie „ID a11y-url” – informację zawartą w znaczniku, do którego dodano identyfikator: a11y-url (tj. adres strony internetowej lub adres do pobrania aplikacji mobilnej),
- w kolumnie „ID a11y-status” – informację zawartą w znaczniku, do którego dodano identyfikator: a11y-status (tj. status pod względem zgodności strony internetowej lub aplikacji mobilnej z UdC),
- w kolumnie „ID a11y-data-sporzadzenie” – informację zawartą w znaczniku, do którego dodano identyfikator: a11y-data-sporzadzenie (tj. datę sporządzenia deklaracji dostępności, zapisaną w formacie: rrrr-mm-dd).

Dział 3. Dostępność informacyjno-komunikacyjna**Pyt. 2.**

Pytanie dotyczy posiadanych urządzeń lub środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących – takich jak:

- pętle indukcyjne, tj. urządzenia ułatwiające słyszenie i rozróżnianie mowy, które zmieniają dźwięk na fale elektromagnetyczne i w ten sposób dostarczają go do aparatu słuchowego osoby słabosłyszącej,
- systemy FM/ IR – działające podobnie jak pętla indukcyjna, wykorzystujące jako nośnik dźwięku fale radiowe (FM) lub podczerwień (IR).
- systemy Bluetooth – oparte o standard bezprzewodowej komunikacji krótkiego zasięgu ‘Bluetooth’, działające podobnie jak bezprzewodowy zestaw głośnomówiący.

Pyt. 3.

Użyte w poszczególnych podpunktach (a–c) tego pytania pojęcia oznaczają odpowiednio:

- tekst odczytywalny maszynowo – tekst, który może być odczytany przez syntezytor mowy, przy pomocy czytnika ekranu (w telefonie komórkowym i/lub komputerze – np. z wykorzystaniem bezpłatnego oprogramowania NVDA),
- polski język migowy (PJM) – język migowy, którym posługują się głusi Polacy. PJM jest pełnoprawnym językiem, posiadającym wszystkie cechy języka; charakteryzuje się gramatyką wizualno-przestrzenną, tzn. zamiganie jakiegoś znaku w konkretnym miejscu nadaje mu dodatkowe znaczenie (co jest wykorzystywane np. do określenia czasu),
- tekst łatwy do czytania i rozumienia (ETR) – sposób przedstawiania informacji w postaci tekstu i uzupełniającej grafiki, umożliwiający zrozumienie przekazywanych treści osobom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim lub umiarkowanym.

Dział 4. Informacja o dostępie alternatywnym

Dostęp alternatywny podmiot publiczny może zastosować w przypadku braku możliwości zapewnienia dostępności zgodnie z art. 6 Uzd, który określa minimalne wymagania w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. Jeśli (w szczególności z przyczyn technicznych lub prawnych) nie ma możliwości zapewnienia osobie ze szczególnymi potrzebami dostępu do podmiotu i jego usług zgodnego z projektowaniem uniwersalnym lub w ramach racjonalnych usprawnień (aby osoba mogła samodzielnie skorzystać z usług/obiektów podmiotu), UzD dopuszcza (w okresie przejściowym) zapewnienie dostępu alternatywnego (np. w formie wsparcia innej osoby w poruszaniu się po budynku, możliwości wirtualnego „wejścia” do obiektu itp.). Należy przy tym podkreślić, iż dostęp alternatywny powinien być stosowany przez podmioty publiczne jako wyjątek (nie reguła), a każdy przypadek jego zastosowania wymaga uzasadnienia.

Pyt. 1.

Dostęp alternatywny w postaci wsparcia innej osoby – wystąpi np. w sytuacji, gdy w przypadku niemożliwości maszynowego odczytania informacji o zakresie działalności podmiotu zamieszczonej na stronie internetowej podmiotu (tekst niedostosowany do odczytu maszynowego) pracownik podmiotu publicznego (lub inna osoba zapewniona przez podmiot) odczyta ten tekst na głos osobie niewidomej lub słabowidzącej.

Pyt. 2.

Dostęp alternatywny w postaci wsparcia technologicznego, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii – występuje np. w sytuacji, gdy podmiot publiczny, zamiast zapewnić osobie z ograniczeniami możliwość osobistego załatwienia sprawy w pozbawionym barier budynku, umożliwia jej zdalne załatwienie tej sprawy, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii takich jak nagrania wideo, streaming on-line itp.

Pyt. 3.

Dostęp alternatywny w postaci zmian w organizacji funkcjonowania podmiotu – polega na wprowadzeniu takiej organizacji podmiotu publicznego, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w niezbędnym zakresie dla tych osób – np. gdy istnieje potrzeba spotkania przedstawiciela podmiotu z osobą z ograniczeniami w zakresie poruszania się (np. poruszającą się na wózku inwalidzkim) – podmiot publiczny, zamiast zorganizować to spotkanie w swojej siedzibie (co jest standardem w przypadku spotkań z osobami niemającymi szczególnych potrzeb) decyduje się na zorganizowanie tego spotkania poza siedzibą – w miejscu dostępnym architektonicznie dla osób z ograniczeniami w zakresie poruszania się.